

Мотлох

День після похорону. Беріт відчинила двері і вдихнула повітря. Пахло землею та вологою деревиною, запах нагадував скоріше осінь, аніж весну. Опалі через негоду гілки та лозинки вже з тиждень лежали у садку. Зараз тут затишно, хоча й досі хмарно через нічну зливу. Вона стала на приступець, зачинила двері і, закутавшись у кофтинку, сіла на край сходинки, що знаходилася на самому верху й, до того ж, встигла просохнути після дощу. Десь із-за сараю з'явився кіт, і, тримаючи хвіст трубою, підбіг до неї. Він ніжився об її ноги, тож вона попестила його у відповідь.

Десь із лип та від старезного, нагого в'язя, що намертво стояв без кори, чулося крекотіння й глас ворон і галок, із далеку шумів трактор. Інакше було б тихо, не беручи до уваги вдоволенне мурчання kota, що лащився та ласкався об її ноги. Уже пізний ранок, а він все ще голодний. Беріт погладила його шерсть та почухала за шийкою. Вона була б самотньою, якби не він. Берт навідувався. Із Стокгольму, аби бути присутнім на церемонії похорону, проте на цьому теж все. Беріт мала повністю сама організувати похорон. Самостійно. Неначе вона – єдина дитина, а Берт – лише далекий кузен. І знову зник. Ще й на світ не зоріло, як він завів свій наполюваний до блиску кремовий Мерседес та вирушив у дорогу.

Ні, вона не заздрила, ані крихти. Лише... Та, ні, він насправді зробив усе, на що мав змогу. До того ж вони з батьком ніколи не жили в злагоді. Як тільки Берту виповнилося сімнадцять, він покинув дім, точніше – втік, а в його сторону лунала ругань типу: «тюхтій», «вилупок», «шмаркач». Іноді він повертався додому на Різдво та Пасху, а згодом і ще рідше, коли одружився й обзавівся дітьми. Він ніколи не приходив із сім'єю. Виникало лише одне питання: що він соромився та чого боявся.

На похорони ж він приходив безсумнівно. Мамині – вісім років назад, і, відповідно, учора. Власне, Беріт ніколи не була в Стокгольмі і ніколи в житті не зустрічала своїх племінниць, тільки-но бачила на фотографії, що стояла на буфеті поряд із портретами інших родичів. Це близнята, абсолютно ідентичні, з пшеничним волоссям та чубчиками, кирпатими носиками, ясними блакитними очима та пильним поглядом. Вони виглядали ідеально. Симетрично. Неймовірно.

Беріт зітхнула й вирішила, що вже час повертатися назад й готувати ранкову каву. І, звісно ж, нагодувати kota. Пізніше вона знову вийде надвір й згребе галуззя, аби до будинку можна було пробратися, не перечипившись та не впавши.

Можливо, спалить гілля, збере все до великої купи й підпалить. Ось таке рішення прийшло їй на думку. Однак, вона сидила, вдивляючись на руїну, що

виникла між жилим приміщенням та сараєм-«паркінгом». Це Берт вчора так назвав сарай, коли з'явився на порозі будинку за годину до похорону. «Чого паркінг повен сміття?». Зазвичай, коли дощить безперестанку, моє авто знаходиться під покрівлею.

«Це тобі не паркінг», - відрізала вона. «Тут зберігаються інструменти. Так було і буде завжди.»

«Хіба не краще переобладнати сарай на гараж?», - вів далі дискусію Берт. «Поглянь лише як виглядає твоє авто!»

«Батькове, не моє», - виправила вона.

«Ну, так, але зараз ти його власниця .»

«Ми. Воно таке саме моє, як і твоє», - Беріт продовжувала виправляти його слова. На це він лише похитав головою та додав: «Мені не треба від нього нічого. Ані копійчини. Не забувай про це.»

«А як продамо будинок...», - почала вона, але її перервав Бертовий сміх: «Який продаж? Куди ти подашся? Зібралася переїздити?»

«Чому б і ні?», - здивувалася вона. «Можливо, переберуся до міста й житиму у квартирі.» Він знову фиркнув: «Куди тобі?»

«Чому ти гніваєшся?»- перепитала Беріт. «Що я зробила не так?»

Він не знайшов відповіді. У той момент його очі виглядали по-іншому. Пустими. Неначе ось-ось потечуть сльози. Він перевів погляд додолу, на землю, й відкинув гілля, що лежало перед ним. «Як ти ставишся до того, що я згребу весь цей бруд?» - запропонував він. «Рано вранці, ще до того, як поїду.»

«Не треба», - пролунало від неї. Він знизав плечима у відповідь і поглянув так, що вона знову мала змогу бачити його звичне лице. Такий вираз обличчя він зберігав протягом усієї церемонії похорону, потім під час поминальної трапези у церкві й тоді, коли вони сиділи один навпроти одного у світлі ламп за вечерею. Вони їли картоплю з оселедецем, це було все, що залишилося в батьківському домі. Вона не встигла прикупити щось до вечері, точніше кажучи не мала сил.

Так вони і просиділи мовчки під скрегіт приборів об тарілки, звук годинника, що тікав, висячи на стіні, та стук дощу по підвіконню.

Вони сиділи на своїх звичних місцях, проте батьківські так і залишилися вільними. Трішки пізніше він застелив ліжко у кімнаті, що належала йому, коли він був хлопцем. Беріт заснула у себе. Прокинувшись, він покинув домівку на тому самому Мерседесі, що не звик до дощу, а вона залишилася на одиниці з котом.

Напевне, сюди, в сад, необхідне нове гравійне покриття. Стежка оголилась й мала вигляд суцільних ям, наповнених багном. Хоча можна було б просто висадити зелень, подумала вона. І хоча б один новенький квітник тут не завадить. Ділянка була пустою, на разі залишився лише город позаду дому, липи, і престарезний в'яз, який давно вже мали спиляти. Жодної квіточки, жодного кущика. Вони не висаджували квіти з того часу, як померла мати. Батько виполов усе, включно з корінням та цибулинам. І бузок, і кущі бузини - усе викопано та спиляно. З жимолостю, що виляса біля сміттевого бака, він боровся неначе з бур'яном, ридаючи та всхлипуючи при цьому як дитина. Вона не сказала ні слова, жодного разу не завадила йому, лише стояла і дивилася через вікно кухні. Пізніше цього ж літнього дня він спалив у великому багатті все, що ще до недавна квітло у саду: цибулини, кущі та чички.

Ні, я все ж таки заварю каву для початку, подумала Беріт. Тільки-но вона піднялася на ноги, клуби хмар розійшлися, і в цей момент сонячний промінь обрушився додолу. Хмари роздалися ще більше, а світло широко простяглося свіжозасіяними смугастими полями, що блищали від роси та вологості, схилами та косовицями, де кістляве дерево тянулося своїми гострими чорнявими вітами до неба. Тоді ж з'явилося авто, що прямувало попід схилом прямо до сонячного променя, вікно машини зустрілося із світлом і, немов дзеркало, пустило сонячний зайчик. Засліплена сонцем Беріт захистила обличчя, прикривши його руками. Вона згадала про kota, поки розгублено проводила поглядом блакитний Фольксваген Гольф. Кіт. Його необхідно нагодувати, до того ж, татко чекає на каву...

І тут вона прийшла до тями. Стояла, немов скам'яніла. Вона дрижала, сама не знаючи чому, лише відчувала тіло, що було позбавлене руху. Опісля відчинила двері і дозволила коту прослизнути в домівку до того, як сама переступила поріг. У ту мить, коли вона обернулася, аби зачинити за собою двері, вона зробила те, що намагалася уникати багато років. Поглянула у дзеркало, що висіло в передпокої. Вперше вона дивилася на себе. Вона бачила своє праве око, те, що здіймалося до верху, вбік, усупереч тому, що вона тримала погляд прямо.

Вона споглядала своє викривлене обличчя, колись виміряне шкільною медсестрою за допомогою сантиметру. Спочатку лікарка занотувала відстань між кінчиком носу та лівим краєм ока, а потім зробила теж саме з правим. "Зліва, 2,5 см. Справа, 4 см." Вона записала виміри в журнал та, посміхнувшись до Беріт, вимовила: "Ніхто не ідеальний, ти ж знаєш. Всі ми асиметричні."

Вона кивнула головою, тим самим погоджуючись із твердженням. Вона не зробила це тоді, а лише тепер, вдивляючись у люстерко. Тоді ж вона

почула внутрішній голос, що був схожим на мамин. Він повторював її старий вислів "Пам'ятай про свою неповторність, бережи її." Вона замкнула двері за собою, у ту ж мить хмари почали знову збиратися воедино, а блакитний Гольф набирати швидкості.

Про авторку

"Мотлох" - новела, що належить до збірки "Другорядні ролі" Нінні Хольмквіст. Нінні Хольмквіст (1958-го року народження) - удостоєна премії авторка новел та романів, яка отримала світове визнання 2006 року завдяки роману "Біологічний матеріал", що був перекладений як найменш дев'ятьма мовами.